

SIMPLIFIED MATERIAL AND MIND MAPING

**SUBJECT- HISTORY
PART-B**

**PREPARED BY
NARESH SINGLA LECT.
HISTORY (SRP)
GSSS DHARAMGARH (SGR)**

ਤੱਤ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਬੰਦਈ ਖਾਲਸਾ

ਤੱਤ ਖਾਲਸਾ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਕੱਪੜੇ

ਮਾਸ ਖਾਂਦੇ ਸਨ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ

1721 ਈ: ਵਿਚ
ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ
ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਦਲਾਂ
ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤਾ
ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ

ਬੰਦਈ ਖਾਲਸਾ

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ

ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਕੱਪੜੇ

ਮਾਸ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ

ਫਤਿਹ ਧਰਮ,
ਫਤਿਹ ਦਰਸ਼ਨ

ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਅਤੇ ਤਰੁਣਾ ਦਲ

ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 1734 ਈ: ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਦਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ

ਬੁੱਢਾ ਦਲ

ਇਸ ਵਿੱਚ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਉਮਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ, ਇਸਤਰੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਦੀ ਸਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਤਰੁਣਾ ਦਲ

ਇਸ ਵਿੱਚ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਉਮਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਦਲ ਖਾਲਸਾ
ਦੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ

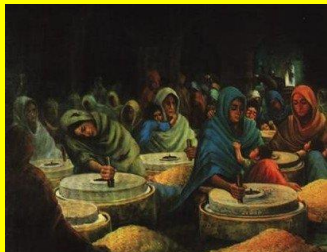
ਦੀਵਾਨ ਕੈੜਾ
ਮਲ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ
ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ
ਗੁਰੀਲਾ ਯੁੱਧ
ਨੀਤੀ

ਮੀਰ ਮੰਨੂੰ ਦੀ
ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ
ਕਾਰਨ

ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ
ਦੀ ਦੋਰੰਗੀ
ਨੀਤੀ

ਮੀਰ ਮੰਨੂੰ ਦੇ
ਅੱਤਿਆਚਾਰ

ਇਤਿਹਾਸਿਕ
ਪਿਛੋਕੜ

ਨਬਾਵ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ
ਦੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਅਤੇ
ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ

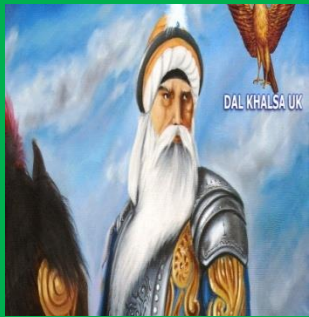
ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ
ਅੱਤਿਆਚਾਰ

ਦਲ ਖਾਲਸਾ
ਦੇ ਉਥਾਨ ਦੇ
ਕਾਰਨ

ਜ਼ਕਰੀਆ ਖ਼ਾਂ ਦੀ
ਮੌਤ ਅਤੇ ਜੱਥਿਆਂ
ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਗਠਨ

ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਅਤੇ
ਤਰੁਣਾ ਦਲ ਦਾ
ਸੰਗਠਨ

ਘੋੜਸਵਾਰ
ਸੈਨਾ

ਸੈਨਾ ਵਿਚ
ਭਰਤੀ ਅਤੇ
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ

ਸ਼ਸਤਰ

ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀ
ਸੈਨਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ

ਤਨਖ਼ਾਹ

ਪੈਦਲ ਸੈਨਾ
ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ
ਨਾ ਦੇਣਾ

ਗੁਰੀਲਾ ਯੁੱਧ
ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ
ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ
ਏਕਤਾ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ
ਅਫਗਾਨਾਂ ਦਾ
ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ
ਸਾਹਮਣਾ

ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦਾ
ਮਹੱਤਵ

ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ
ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ
ਸੰਚਾਰ

ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ
ਦਾ ਉਭਾਰ

ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ
ਇੱਛਾ

ਸ਼ਾਹਨਵਾਜ਼
ਖਾਂ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਭਾਰਤ ਦੀ
ਅਥਾਹ ਧਨ
ਦੈਲਤ

ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ
ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ
ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਅਬਦਾਲੀ ਦਾ ਭਾਰਤ
ਸੰਬੰਧੀ ਪੂਰਵ
ਗਿਆਨ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲ
ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਸ਼ਾ

ਪਹਿਲਾ
(1747-48
ਈ.)

ਦੂਜਾ (1748-
49 ਈ.)

ਅੱਠਵਾਂ
(1766-67
ਈ.)

ਤੀਸਰਾ
(1751-52
ਈ.)

ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ
ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ
ਹਮਲੇ

ਸੱਤਵਾਂ
(1764-65
ਈ.)

ਚੌਥਾ (1756-57
ਈ.)

ਛੇਵਾਂ (1761-62
ਈ.) (ਵੱਡਾ
ਘੱਲੂਘਾਰਾ)

ਪੰਜਵਾਂ (1759-61
ਈ.) (ਪਾਨੀਪਤ ਦੀ
ਤੀਜੀ ਲੜਾਈ)

ਮਰਾਠਿਆਂ ਦਾ
ਘੋਰ ਵਿਨਾਸ਼

ਮਰਾਠਿਆਂ ਦੀ
ਏਕਤਾ ਦਾ
ਖਾਤਮਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ
ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਦਾ ਉੱਠਾਨ

ਪਾਨੀਪਤ ਦੀ ਤੀਜੀ
ਲੜਾਈ (14 ਜਨਵਰੀ
1761 ਈ:) ਦੇ ਸਿੱਟੇ

ਮਰਾਠਿਆਂ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਨੂੰ
ਗਹਿਰਾ ਧੱਕਾ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ
ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ
ਉੱਠਾਨ

ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ
ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦਾ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਯੋਗ
ਨੇਤਾ

ਗੁਰੀਲਾ ਯੁੱਧ
ਨੀਤੀ

ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ
ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ
ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ
ਕਾਰਨ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ
ਅਸਹਿਯੋਗ

ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ
ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ
ਨਹੀਂ ਸੀ

ਮੁਢਲਾ ਜੀਵਨ

ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਅਤੇ
ਤਰੁਣਾ ਦਲ ਦਾ
ਗਠਨ

ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ
ਨਵਾਬ ਦਾ
ਖਿਤਾਬ ਦੇਣਾ

ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ
ਦਾ ਹਮਲਾ ਅਤੇ
ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ
ਸਿੰਘ

ਦਲ ਖਾਲਸਾ
ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਮੁਢਲਾ ਜੀਵਨ

ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ
ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ
ਬੰਦੀ ਛੇੜ
ਬਣਿਆ

ਰਾਮਰੋਈ ਕਿਲ੍ਹੇ
ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ

ਵੱਡਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ

ਦਲ ਖਾਲਸਾ
ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਸੈਨਾਪਤੀ

ਮੁਢਲਾ ਜੀਵਨ

ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ
ਰਾਮਗੜੀਆ
ਅਤੇ ਅਹਿਮਦ
ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ

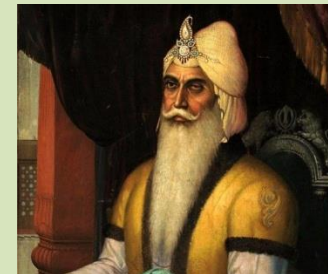
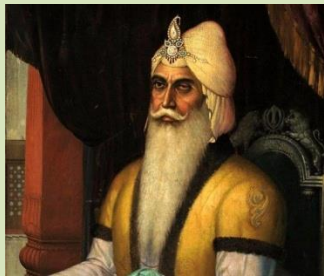

ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ

ਰਾਮਰੋਣੀ ਦਾ
ਘੇਰਾ

ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ
ਰਾਮਗੜੀਆ
ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਨਵੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ

ਲਾਹੌਰ
(1799 ਈ:)

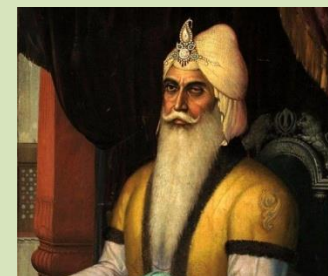
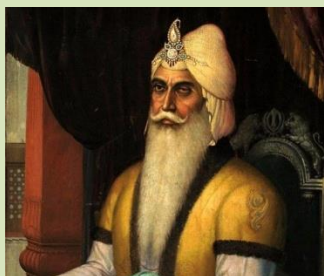
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
(1805 ਈ:)

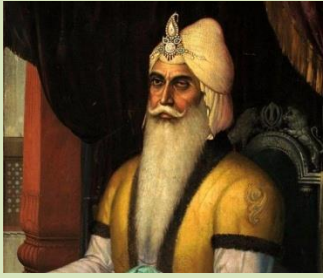
ਪਿਸ਼ਾਵਰ
(1834 ਈ:)

ਮਹਾਰਾਜਾ
ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ

ਕਸ਼ਮੀਰ
(1819 ਈ:)

ਮੁਲਤਾਨ
(1818 ਈ:)

ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ
ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ
ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਬੰਧ

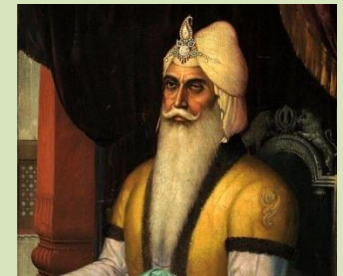
ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ
ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ
ਜਿੱਤਾਂ

ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸੀਮਾ
ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਕੁਚਲਣ ਦੇ
ਯਤਨ

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ
'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ
ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ
ਸੀਮਾ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ
ਕਾਰਜ

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ
ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਘੇਰਾ
ਪਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ
ਸਿੰਧ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ

ਪਹਿਲੇ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ
ਯੁੱਧ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਤੇਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ
ਲੜਾਈ ਲਈ
ਉਕਸਾਹਟ

ਮੇਜ਼ਰ ਬਰਾਡਫੁਟ
ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ

ਪਹਿਲੇ ਅਫ਼ਗਾਨ
ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ
ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹਾਰ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ
ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਦਾ
ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ
ਇੱਛਾ

ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ
ਭੈਰੋਵਾਲ ਦੀਆਂ
ਸੰਧੀਆਂ ਤੋਂ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਉੱਚ
ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ
ਨਿਯੁਕਤੀ

ਦੂਜੇ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ
ਯੁੱਧ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਦੀਵਾਨ ਮੂਲਰਾਜ
ਦਾ ਵਿਦਰੋਹ

ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ
ਨਾਲ ਸਖਤ
ਸਲੂਕ

ਮਹਾਰਾਜਾ
ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਦੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ
ਅੰਤ

ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਨੂੰ ਤੋੜ
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਦੂਜੇ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ
ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਿੱਟੇ

ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਨਵਾਂ
ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਸਰਦਾਰ ਚਤਰ
ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ
ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ

ਦੀਵਾਨ ਮੂਲਰਾਜ
ਅਤੇ ਭਾਈ
ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ
ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ

THANKS